

կան բառ և մի բանի տասնյակ բերականական կարևորագույն կանոններ իմանալու դեպքում գրեթե ազատ հնարավոր է կարդալ օտար լեզվի տեքստը: Ամեն մի սովորող կարող է հասնել այդպիսի արդյունքի մոտավորապես մեկ տարվա ընթացքում:

ԼԵՉՎԻ ամեն մի դասատու գիտե, որ պետք է սովորողներին ուսուցանի առողջանություն, բերականություն և լեքսիկա: Բայց դրանցից ո՞րը ինչ չափով՝ նրա համար դժվար է ստույգ որոշել: Այս հարցում չի օգնի նաև դասավանդման մեթոդիկան: Եվ նորից օգնության է գալիս մաթեմատիկական լեզվաբանությունը: Ռուսական տեքստերի ուսումնասիրությունը՝ ինֆորմացիայի տեսության մեթոդի օգնությամբ, ցույց է տվել, որ բերականությունը (ավելի ճիշտ ձևաբանությունը) ընկնում է լեզվի կառուցվածքային ինֆորմացիայի ընդամենը միայն վեց տոկոսը:

Փոքր-ինչ անսպասելի արդյունք տվեց ֆրանսիական տեքստերի հետազոտությունը: Ձևաբանությանը բաժին ընկնող մասը այստեղ նույնպես բավական համեստ է (այն կազմում է մոտ տասնհինգ տոկոս), սակայն երկուսուկես անգամ գերազանցում է ռուսական ձևաբանությանն ընկնող մասին: Այնինչ մինչև հիմա գտնում էին, թե ռուսաց լեզուն շատ ավելի «ձևաբանական» է, քան ֆրանսերենը:

Լեզվային ինֆորմացիայի ընդհանուր գումա-

րում բերականությանը բաժին ընկնող այս համեստ մասը ցույց է տալիս, որ ռացիոնալ չէ, երբ ուսումնական ժամանակի հիմնական մասը հատկացնում են բերականական կանոններն անգիր անելուն, ինչպես անում են բերականական մեթոդի կողմնակիցները: Գլխավոր ուշադրությունը պետք է կենտրոնացնել բառապաշարի ուսումնասիրության վրա: Այս բանը հասկանալու համար հիշենք հեռագիր կազմելու սկզբունքը. չէ որ նրանում հիմնական դեր են խաղում բառերը, իսկ նրանց բերականական կապը միանգամայն երկրորդական նշանակություն ունի: Եվ այնուհանդերձ հեռագիրը բոլորին հասկանալի է:

Մաթեմատիկական մեթոդների օգնությամբ լեզվի վիճակագրական «կորիպի» գտնելն ամենեվին էլ վերացական գիտական պրոբլեմ չէ: Առաջին հերթին դա ժամանակի տնտեսման և դասավանդման արդյունավետությունը բարձրացնելու հարց է: Հազիվ թե հարկ լինի հիշեցնել, թե որքան են ծանրաբեռնված դպրոցական և բուհական ուսումնական պլաններն ու ծրագրերը:

Մինչև վերջերս այն կարծիքն էր տիրում, թե լեզուն և նրա ուսումնասիրության տարբեր առարկաները հետաքրքրություն են ներկայացնում միայն լեզվաբանների համար: Իսկ այժմ մենք ականատես ենք լինում կիրառական լեզվագիտության բուռն վարզացմանը:

Ռ. Պ.

Փոքր դեպքեր մեծ մարդկանց կյանքից

«Քրուն կարի հետ»

Մի անգամ շեխ բժիշկ Իոզեֆ Շկոդային հարցնում են, թե ինչպես բուժվել ծծմբաթթվի թունավորումից:

— Ծծմբաթթվի դեմ ամենալավ միջոցը կաթն է,— պատասխանում է Շկոդան:

— Իսկ ինչպե՞ս ընդունել այն, որպեսզի ամենամեծ էֆեկտը ստացվի:

— Ամենից լավ է, իհարկե, կաթը խմել ծծմբաթթվի հետ միասին:

Վարսավիր էլ կմնայի՜ր

Գերմանացի բժիշկ Ռյուդինգերը երիտասարդ հասակում եղել է վարսավիր: Մի անգամ անասում իրումում եղած ժամանակ նա նկատում է, որ ուսանողներից մեկը դանակ սրել չգիտե: Ուսանողը, որ ունեւոր ծեղներին տղա էր, հանդիգներեն վրա է բերում:

— Բայց չէ որ ես երբեք վարսավիր չե՛մ եղել:

— Եվ դա երևում է, երիտասարդ,— հանգիստ պատասխանում է նրան Ռյուդինգերը,— եթե դուք վարսավիր եղած լինեիր, ապա ձեռք ամբողջ կյանքում վարսավիր էլ կմնայիր: